

Aihe

VÄESTÖNSUOJAN RAKENTAMISVELVOITE - määräytymisessä ja mitoituksessa ja huomioitavaa

Aiheeseen liittyvät määräykset ja ohjeet sekä muiden viranomaisten ja laitosten ohjeet ja tulkinnat

- Pelastuslaki 379/2011
- Laki pelastuslain muuttamisesta 1353/2018
- Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011
- Valtioneuvoston asetus väestönsuojista 408/2011
- Valtioneuvoston asetus väestönsuojan laitteista ja varusteista 409/2011
- Sisäministeriön asetus väestönsuojien teknisistä vaatimuksista ja väestönsuojien laitteiden kunnossapidosta 506/2011
- Maankäyttö- ja rakennuslaki 115 § ja 176 §

Rakentamisvelvoite

- Väestönsuojan rakentamisvelvollisuus syntyy, kun samalla tontilla tai rakennuspaikalla olevien (1353/2018, 71 §)
 - teollisuus-, tuotanto-, varasto- ja kokoontumisrakennusten (uudisrakennus tai laajennusosa) kerrosala on vähintään 1500 m² tai yli
 - muiden rakennusten (uudisrakennus tai laajennusosa), joissa oleskellaan, asutaan tai työskennellään pysyvästi, kerrosala on vähintään 1200 m² tai yli.
- Rakentamisvelvoite ei koske
 - tilapäistä (MRL 176 §) tai muuten määräajan paikallaan pysytettävää rakennusta
 - jos rakentamiskustannukset olisivat erityisen korkeat suhteessa koko rakennushankkeen rakentamiskustannuksiin (1353/2018, 71§) (esim. lämmittämättömät urheilun harjoitushallit, ”miehittämättömät” varastorakennukset, ratsastusmaneesit)
 - maatalouden tuotantorakennuksia
 - olemassa olevan rakennuksen, uuden rakennuksen rakentamiseen verrattavaa korjaus- tai muutostyötä tai laajennusta, joka samalla lisää rakennuksen kerrosalaa pelkästään kellarissa ja/tai ullakolla. (379/2011, 73 §)
- Väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta ei ole, jos tontilla tai rakennuspaikalla tai yhteisessä väestönsuojassa on ennestään säädetty määrä vaatimukset täyttäviä suojapaikkoja.
- Rakentamisvelvoite ei koske
 - samalla tontilla tai rakennuspaikalla jo olevia rakennuksia, joita varten on väestönsuoja. Uudisrakennuksen väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta määrättäessä ei myöskään huomioida rakennuksia, joiden osittaisesta loppukatselmuksesta on kulunut yli viisi vuotta ennen rakennuslupahakemuksen vireille tuloa (Pelastuslaki 379/2011 71 §)
 - uudisrakentamiseen verrattavaa muutos- ja korjaustyötä eikä käyttötarkoituksenmuutosta (katso kohta ”Väestönsuojan kunnostamisvelvollisuus korjaus- ja muutostyön yhteydessä).
- Rakentamisvelvollisuutta tutkittaessa noudatetaan rakennusten osalta seinävahvuudella 250 mm yhteenlaskettuja kerrosaloja.

Väestönsuojan mitoitus

Väestönsuojan suojatilan koko määräytyy rakennuskohtaisesti Tilastokeskuksen Rakennusluokitus 2018 mukaisesti asemakaavassa määrätyn pääkäyttötarkoituksen mukaisen tai mukaisten yhteenlaskettujen kerrosalojen mukaisesti seuraavasti:

- Myymälä-, teollisuus-, tuotanto- ja varistorakennukset
 - vähintään 1 % yhteenlasketusta kerrosalasta
 - suojatilan koko kuitenkin vähintään 20 m²
- Muut rakennukset
 - vähintään 2 % yhteenlasketusta kerrosalasta
 - suojatilan koko kuitenkin vähintään 20 m²
- Muut kokoontumistilat (ei päiväkodit ja koulut)
 - vähintään 1 % yhteenlasketusta kerrosalasta
 - suojatilan koko kuitenkin vähintään 20 m²
- Päiväkodit ja koulut
 - henkilömäärään perustuva tapauskohtainen mitoitus, joka neuvotellaan alueen pelastusviranomaisen ja rakennusvalvontaviranomaisen kanssa alueellisen pelastusviranomaisen ohjeistuksen mukaisesti; suojatilan koko oltava kuitenkin vähintään kaksi prosenttia.

Varsinaisen henkilömäärää mitoittavan suojatilan lisäksi väestönsuojan tiloihin kuuluvat asetuksen 408/2011 mukaiset tilat, kalusteet ja varusteet (tekniset tilat = suojateltta, varavesisäiliö, käymälät, jäteastiat ja iv-laitteet yms.). On huomioitava, että käymälät sekä ensiapu- ja sairashuoneet kuuluvat varsinaiseen henkilömäärää mitoittavaan suojatilaan.

- Henkilömäärä = varsinaisen suojatilan pinta-ala:0,75 (408/2011, 2 §)
- Varsinaisen suojatilan minimikoko = 20 m²
- Suojaluokkien enimmäiskoot: S1 = 135 m², S2 = 900 m² ja kalliosuoja = 4500 m²

Pinta-ala, joka ei mitoiteta väestönsuojaa

- Asemakaavan sallimat lisäkerrosalat silloin, kun ne koskevat autosuojia, porrashuoneeseen kohdistuvia pinta-alahelpotuksia, varastotiloja sekä asumista palvelevia yhteistiloja, jotka eivät lisää rakennuksen käyttäjämäärää
- Maankäyttö- ja rakennuslain 115 §:n sallimat rakennusoikeuden ylitykset (mm. tekniset tilat, ulkoseinän 250 mm ja väliseinän 200 mm ylittävät osat)
- Väestönsuojan pinta-ala ei mitoiteta itseään.

Helpotusten myöntäminen

Rakennusluvan myöntävä viranomainen voi yksittäistapauksessa pelastusviranomaista kuultuaan myöntää vapautuksen väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta, jos (1353/2018, 75 §). Helpotusta voi anoa, mikäli

- väestönsuojan rakentamisesta syntyisi tavanomaista huomattavasti korkeammat rakentamiskustannukset.
- väestönsuojan rakentaminen ilman suuria teknisiä vaikeuksia ei ole mahdollista.

Rakennusluvan myöntävä viranomainen voi myös tapauskohtaiseen harkintaan perustuen ja pelastusviranomaista kuultuaan myöntää helpotuksia teknisistä vaatimuksista tai sijaintivaatimuksesta sekä kokoon liittyvistä vaatimuksista tai rajoituksista. (1353/2018, 75 §)

Rakennusluvassa huomioitavaa ja lupahakemukseen liitettävät dokumentit

- Rakennuslupahakemuksen pääpiirustuksissa on oltava erillinen väestönsuojapiirustus, jossa on esitetty kaikki tarpeelliset tekniset ja muut tiedot (katso asetukset).
- Erillistä väestönsuojailmoitusta ei ole tarpeen liittää rakennuslupahakemukseen.
- Rakennusluvan myöntävä viranomainen voi pelastusviranomaista kuultuaan sallia kahta tai useampaa rakennusta varten yhteisen väestönsuojan, jos se rakennetaan viiden vuoden kuluessa ensimmäisen rakennuksen osittaisesta loppukatselmuksesta.

Rakennuslupamenettelystä väestönsuojan rakentamisen osalta ollaan tarvittaessa yhteydessä alueen pelastusviranomaiseen.

Väestönsuojan kunnostamisvelvoite muutos- ja korjaustöiden yhteydessä

Jos korjaus- tai muutostyö on verrattavissa rakennuksen rakentamiseen tai käyttötarkoituksen muutos koskee koko kiinteistöä tai lähes koko kiinteistöä ja rakennuksen pääkäyttötarkoitus muuttuu, syntyy väestönsuojan kunnostamisvelvoite. (379/2011, 72 §)

Rakennuslupamenettelystä väestönsuojan rakentamisen osalta neuvotellaan aina erikseen rakennusvalvonnan kanssa. Neuvotteluun otetaan mukaan myös alueen pelastusviranomainen.